

همه این قلم و دیرین

۱۵ تا ۱۸ دی ۱۳۹۷

مدرسه ملی سینمای ایران
و پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
با همکاری بنیاد سینمایی فارابی برگزار می کنند:

گفت و گوهایی دربارهٔ سینما و ادبیات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هم آیی قلم و دوربین

دبیر علمی همایش: شکوه السادات حسینی
مترجمان: سید عدنان اشکوری، هناء وکیلی

همراهان پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رئیس پژوهشکده مطالعات اجتماعی: حمید تنکابنی
مدیر اداری و مالی: عبدالرحیم ربانی زاده
مدیر روابط بین الملل: آریتا افراشی
کارشناس روابط بین الملل: الهام سروندی
کارشناس گروه پژوهشی مطالعات زنان: آمنه بختیاری
کارشناس پژوهشکده مطالعات اجتماعی: مریم هاشمی فشارکی

همراهان مدرسه ملی سینمای ایران
مدیر عامل: روح الله حسینی
مدیر پژوهش و مدیر اجرایی پروژه: مجید کیانیان
طراح هنری: مسعود نوروزی
مدیر روابط عمومی: ساناز فلاح فرد
مدیر روابط بین الملل: امیر محقق
مسئول امور سمعی و بصری: رابعه اقدامی
کارشناس پژوهش و مسئول امور ثبت نام: محمدعلی الهی
ساخت کلیپ: عمران هاشمی، سجاد هاشمی
سرپرست امور اداری و پشتیبانی: فاطمه شبرنگ

با تشکر از کلیه همکاران محترم مدرسه ملی سینمای ایران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و بنیاد سینمایی فارابی که تنها با یاری آنان برگزاری "هم آیی قلم و دوربین" در زمستان ۱۳۹۷ میسر گردید.

همیشه قلم و دوربین

همایش و کارگاه آموزشی

«اقتباس سینما از ادبیات»

سینما به عنوان یک نظام نشانه‌ای با ماهیتی دیداری-شنیداری، همواره و از آغاز پیدایش، وابسته به نظام نشانه‌ای دیگری (ادبیات) با ماهیت و ساختاری متفاوت بوده است. آنچه این دو نظام نشانه‌ای را در یک نقطه به هم می‌رساند، عنصر «روایت» است که می‌تواند این دو گفتمان را با دال‌ها و نشانه‌های متفاوت، به مدلول‌ها و مفاهیم یکسان برساند. بینامتنیت، اقتباس، تطبیق، ترجمه و یا هر اصطلاح دیگری را که برای بیان ارتباط میان این دو رسانه (medium) به کار ببریم، ضرورت شناسایی و بررسی پیوندهای میان آنها را برای رسیدن به مدلول مرکزی یعنی «آگاهی» بیشتر می‌کند. افزون بر آن، شناخت نسبت این رابطه در ادبیات و سینمای جهان، از مقوله‌هایی است که می‌تواند در دوران معاصر و به رغم مشکلات جدی ناشی از وجود مرزهای جغرافیایی، جهان مفهومی بدون مرزی ایجاد نماید و پیوندی ارگانیک میان تمامی آنچه در زمینه هنر و ادبیات در اقصی نقاط جهان در حال وقوع است، برقرار سازد.

از این رو، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با همکاری مدرسه ملی سینمای ایران و بنیاد سینمایی فارابی بر آن شدند تا همایشی درباره «رابطه سینما و ادبیات» برگزار کنند. بر این اساس از دو شخصیت دانشگاهی جهان عرب در کنار تنی چند از چهره‌های پرآوازه ادبیات و سینمای ایران برای گفت‌وگو و هم‌اندیشی در این زمینه دعوت به عمل آمد تا شرکت‌کنندگان سرنخ‌های خوبی را به سوی این بخش کمتر دیده شده در حوزه مطالعات تطبیقی ادبیات و هنر جهان پیدا کنند.

واسینی الاعرج یکی از مهم‌ترین و پرکارترین رمان‌نویسان جهان عرب، الجزایری تبار و استاد دانشگاه سوربون و الجزایر است. او در کارنامه ادبی‌اش نزدیک به ۳۰ رمان ثبت نموده و جایزه‌های بزرگ جهان عرب از جمله جایزه کتارا و شیخ زاید را دریافت کرده است. وی پیش از این نیز در سال ۱۳۹۳ برای برگزاری همایش ادبیات معاصر الجزایر به ایران آمده است. واسینی الاعرج را همسرش زینب الاعوج، شاعر و استاد دانشگاه سوربون که او هم در زمینه سناریونویسی فعالیت دارد، در این همایش همراهی می‌کند.

این دعوت ارزشمند از رمان‌نویس بزرگ جهان عرب بهانه خوبی شد برای بررسی رمان‌های وی که خوشبختانه با همراهی

و همدلی تعدادی از استادان و دانشجویان علاقه‌مند به رمان معاصر عربی، در مدت زمانی بالغ بر چهار ماه، اغلب این رمان‌ها خوانده و خلاصه شد. در این خوانش عناصری نظیر درونمایه و مضمون رمان‌ها، شخصیت‌ها، بینامتنیت رمان‌ها با دیگر متون ادبی و تاریخی، نمادها و اسطوره‌های به کار گرفته شده و همچنین پایان‌نامه‌ها و مقالات علمی متعددی که درباره آنها نوشته شده مورد اشاره قرار گرفت و در حد امکان و اقتضای وقت بررسی و تحلیل شد که دستمایه برپایی یک نشست تخصصی درباره جهان داستانی واسینی الاعرج شد. ضمن تشکر از همکاری تمامی این عزیزان، امید است پژوهش‌های انجام گرفته به همراه گفت‌وگوهای این نشست تخصصی در قالب کتابی مستقل منتشر گردد. همچنین، بر اساس مضامین اصلی رمان‌ها و با توجه به هدف در نظر گرفته شده برای همایش، تعدادی گفت‌وگو میان میهمانان خارجی با تنی چند از چهره‌های برجسته ادبیات و سینمای ایران طراحی شد که امید است در محیطی صمیمی و علمی هم‌اندیشی‌های ویژه‌ای را رقم زند.

افزون بر آن پس از پایان همایش، کارگاهی تخصصی در زمینه اقتباس سینمای عرب از ادبیات در مدرسه ملی سینما برگزار خواهد گردید که امید است دانشجویان و متخصصان حوزه‌های ادبیات و سینما با شرکت در این دوره نسبت به رویکرد عربی به این مقوله آشنایی بیشتری به دست بیاورند.

شایسته است بیش و پیش از هر چیز از همکاری‌های صمیمانه و مداوم جناب آقای دکتر روح الله حسینی، مدیر مدرسه ملی سینمای ایران که در شکل‌گیری و جان دادن به آن ایده اولیه از هیچ کمک و همفکری دریغ ننمودند تشکر ویژه نمایم. همچنین از اعضای مجموعه پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، بنیاد سینمایی فارابی و مدرسه ملی سینما، اعم از مدیران، اعضای هیأت علمی و کارشناسان محترم برای ایجاد بستر مناسب و فراهم آوردن امکان برپایی این همایش سپاسگزارم و امیدوارم این گام کوچک اولیه با همت بلند شیفتگان خدمت به فرهنگ این مرز و بوم تداوم یابد.

شکوه حسینی
دبیر علمی همایش

واسینی الاعرج

واسینی الاعرج یکی از مهم‌ترین رمان‌نویسان جهان عرب در سال ۱۹۵۴ در روستای مرزی «سیدی بوجنان» شهر تلمسان کشور الجزایر به دنیا آمده است. او مدرک کارشناسی خود را از دانشگاه وهران الجزایر و کارشناسی ارشد و دکتری را از دانشگاه دمشق در رشته زبان و ادبیات عربی دریافت کرده، از ۱۹۸۵ استاد دانشگاه الجزایر و از ۱۹۹۴، همزمان استاد دانشگاه سوربن فرانسه است. تاکنون ۲۷ رمان از این نویسنده در جهان عرب و دیگر کشورهای جهان به زبان‌های مختلف به چاپ رسیده و اقبال خوانندگان و جوایز بزرگ ادبی بسیاری را به دست آورده است.

رمان‌ها

- «وقائع من أوجاع رجل غامر صوب البحر» (رنج‌های مرد ماجراجو در دریا) ۱۹۸۰
- «وقع الأحذية الخشنة» (جای کفش‌های زمخت) ۱۹۸۱
- «ما تبقى من سيرة لخضر حمروش» (ناگفته‌های سرگذشت لخضر حمروش) ۱۹۸۲
- «نوار اللوز؛ تغريبة صالح بن عامر الزوفري» (شکوفه‌های بادام؛ عجایب صالح بن عامر الزوفري) ۱۹۸۳
- «مصرع احلام مريم الوديعه» (مرگ رؤیاهای بی‌آزار مريم) ۱۹۸۴
- «رمل الماية؛ فاجعه الليلة السابعة بعد الالف» (مقام [موسیقی] المایه؛ فاجعه شب هزار و هفتم) ۱۹۹۳
- «سيدة المقام؛ مراثي الجمعة الحزينة» (بانوی حرم؛ آینه‌های جمعه اندوهناک) ۱۹۹۵
- «حارسة الظلال؛ دون كيشوت في الجزائر» (زن نگهبان سایه‌ها؛ دون کیشوت در الجزایر)
- فرانسوی ۱۹۹۶-عربی ۱۹۹۹
- «ذاكرة الماء؛ محنة الجنون العاري / الأبدية في يوم واحد»
- «خاطره آب؛ رنج‌های جنون ناب / ابدیت در یک روز» ۱۹۹۷
- «مرايا الضير؛ كولونيل الحروب الخاسرة» (آینه‌های شخص کور؛ کلنل جنگ‌های شکست خورده) ۱۹۹۸
- «شرفات بحر الشمال» (دماغه‌های دریای شمال) ۲۰۰۱
- «المخطوطة الشرقية؛ استمرار الليلة السابعة بعد الالف» (کتابه شرقی؛ ادامه شب هزار و هفتم) ۲۰۰۲
- «طوق الياسمين؛ رسائل في الشوق والصبابة والحنين» (حلقه یاس؛ نامه‌هایی در عشق و شوق و دلتنگی) ۲۰۰۴
- «كتاب الامير؛ مسالك أبواب الحديد» (کتاب امیر؛ دهلیز درهای آهنین) ۲۰۰۵
- «ضمير الغائب؛ الشاهد الاخير على اغتيال مدن البحر» (ضمیر ناپیدا؛ آخرین شاهد ترور شهرهای ساحلی) ۲۰۰۷
- «سوناتا لاشباح القدس» (سوناتی برای سایه‌های قدس) ۲۰۰۹
- «البيت الاندلسي؛ Mémorium» (خانه اندلسی) ۲۰۱۰
- «أنثى السراب (Scriptorium)» (زنانگی سراب) ۲۰۱۰
- «جملكية آرابيا؛ اسرار الحاكم بامر، ملك ملوك العرب والعجم والبربر ومن جاورهم من ذوي السلطان الأكبر»
- «جمهوری پادشاهی آرابیا؛ اسرار شاه شاهان عرب و عجم و بربر و همه قدرتمندان همسایه) ۲۰۱۱
- «أصابع لوليتا» (سرانگشتان لولیتا) ۲۰۱۲
- «مملكة الفراشة» (قلمرو پروانه) ۲۰۱۳
- «رماد الشرق I؛ خريف نيويورك الاخير» (خاکسترهای شرق (۱)؛ آخرین پاییز نیویورک) ۲۰۱۳
- «رماد الشرق II؛ الذئب الذي نبت في البراري» (خاکسترهای شرق (۲)؛ گرگی که در صحراها روید) ۲۰۱۳
- «سيرة المنتهى؛ عشتها كما اشتهتني» (زندگی نامه بی انتها؛ چنانش زیستم که برایم پسندید) ۲۰۱۴
- «۲۰۸۴؛ حكاية العربي الاخير» (۲۰۸۴؛ داستان آخرین عربی) ۲۰۱۵
- «نساء كازونوفا» (زنان کازانوا) ۲۰۱۶
- «می؛ لیالی ایزیس کویبا؛ ثلاثمة ليلة وليلة في جحيم العصفورية» (می؛ شب‌های ایزیس کویبا؛ سیصدویکشب در جهنم عصفوریه) ۲۰۱۸

دیگر تألیفات

- مجموعه داستانی «أسماك البر المتوحش» (ماهی‌های وحشی خشکی) ۱۹۸۶
- «اتجاهات الرواية العربية في الجزائر» (جریان‌های رمان عربی در الجزایر؛ پژوهشی در ریشه‌های تاریخی و زیبایی شناختی رمان الجزایر) ۱۹۸۶
- «النزعة الواقعية العربية في الجزائر» (واقع‌گرایی انتقادی در رمان الجزایر) ۱۹۸۷
- «الجدور التاريخية للواقعية في الرواية» (ریشه‌های تاریخی واقع‌گرایی در رمان) ۱۹۸۸
- «أنثوبوغرافيا الرواية» (اتوبیوگرافی رمان) ۱۹۹۰
- «أنطولوجيا للشعر الجديد في الجزائر؛ ديوان الحداثة» (آنتولوژی شعر جدید در الجزایر؛ دیوان مدرنیسم) ۱۹۹۳

کتاب‌های عربی درباره واسینی الاعرج

- «رماد مریم... فصول من سيرة واسيني الأعرج، قاهره، الهيئه المصريه للكتاب، ۲۰۱۲.
- «واسینی الاعرج؛ تخیل روایی و دغدغه‌های جهانی»، دکتر رزان ابراهیم، اردن، المكتبة الاهليه، ۲۰۱۸.
- (ده‌ها پایان نامه کارشناسی ارشد و دکتری و صدها مقاله به زبان عربی)

جوایز ادبی

- نشان بزرگ افتخار ریاست جمهوری ۱۹۸۹
- معرفی رمان «حارسه الظلال» (La Gardienne des ombres) به عنوان یکی از پنج رمان برتر فرانسه ۱۹۹۷
- جایزه رمان الجزایر برای کل آثار در سال ۲۰۰۱
- جایزه ناشران بزرگ برای رمان «کتاب الامیر» در سال ۲۰۰۶
- جایزه کتاب شیخ زاید برای رمان «کتاب الامیر» در سال ۲۰۰۷
- جایزه دوستی فرانسه الجزایر برای رمان «کتاب الامیر» ۲۰۰۷
- کتاب طلایی در نمایشگاه بین‌المللی برای رمان «سوناتا لاشباح القدس» ۲۰۰۸
- نشان ملی بهترین شخصیت فرهنگی سال از سوی اتحادیه نویسندگان الجزایر برای رمان «خانه اندلسی» ۲۰۱۰
- جایزه خلاقیت ادبی موسسه اندیشه عربی در بیروت برای رمان «سرانگشتان لولیتا» ۲۰۱۳
- جایزه کتارا برای رمان «قلمرو پروانه» در سال ۲۰۱۵

واسینی الاعرج در ایران

الف. مقالاتی که درباره آثار وی در ایران نگاشته شده

- رجبی، فرهاد و دیگران (۱۳۹۷)، تحلیل رمان رمل المایه از واسینی الاعرج بنا بر رویکرد دریافت، مجله انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی.
- روشنفکر، کبری و آذرنیا، فرشته (۱۳۹۶)، الزمن الروائي في رواية رماد الشرق، لواسینی الأعرج، إضاءات نقدية فی الأدبین العربي و الفارسي.
- فاتحی، سید حسن و سن سبلی، بی بی راحیل (۱۳۹۶)، خوانش پسا استعماری نقش روشنفکر در رمان ذاکره الماء، اثر واسینی الاعرج، مجله انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی.
- فاتحی، سید حسن و سن سبلی، بی بی راحیل (۱۳۹۶)، فرودست گایاتری اسپیواک در رمان مملکه الفراشه اثر واسینی الاعرج، نقد ادب معاصر ادبی.
- فاتحی، سید حسن و سن سبلی، بی بی راحیل (۱۳۹۶)، بررسی هویت پسا استعماری در رمان مملکه الفراشه اثر واسینی الاعرج با تکیه بر دیدگاه هومی بابا، لسان مبین.
- میرزایی فرامرزو و همکاران (۱۳۹۵)، خوانش پسا استعماری تجربه‌ی مهاجرت در رمان انگشتان لولیتا اثر واسینی الاعرج از دیدگاه هومی بابا، نقد ادب عربی.
- یاراحمدی، طارک (۱۳۹۶)، ردپای هزار و یک شب در ادبیات داستان نویسی معاصر عربی (نمونه موردی رمان رمل المایه اثر واسینی الاعرج)، همایش ملی هزار و یک شب و ادبیات ایران و جهان.

ب. پایان‌نامه‌هایی که در ایران درباره آثار واسینی نگاشته شده

- آذرنیا، فرشته (۱۳۹۵) رساله کارشناسی ارشد، گفتمان روائی در رمان رماد الشرق اثر واسینی الاعرج، دانشگاه تربیت مدرس.
- اسعد، فیروز (۱۳۹۴) رساله کارشناسی ارشد، تحلیل استعاره‌ها و نمادها در دورمان فارسی (بیوتن) و عربی (رمل المایه)، دانشگاه تربیت مدرس.
- اکرمی، زهرا (۱۳۹۲) رساله کارشناسی ارشد، بررسی و تحلیل رمان شرفات بحرالشمال واسینی الاعرج، دانشگاه یزد.
- اونق، سمیه (۱۳۹۵) رساله دکتری، نقد و بررسی رمان‌های واسینی الاعرج، دانشگاه لرستان.
- دایان، ملیحه سادات (۱۳۹۳) رساله کارشناسی ارشد، تحلیل جامعه‌شناختی رمان اصابع لولیتا نوشته واسینی الاعرج، با تکیه بر چندآوایی باختین، دانشگاه شهید بهشتی.
- سن سبلی، بی بی راحیل (۱۳۹۶) رساله دکتری، نقد پسا استعماری رمان معاصر الجزایر، مطالعه موردی رمان‌های اصابع لولیتا، مملکه الفراشه، ذاکره الماء؛ واسینی الاعرج، دانشگاه بوعلی سینا.

نگاهی کلی به جهان‌روایی واسینی الاعرج

رمان یکی از پیچیده‌ترین ژانرهای ادبی است که عناصر آن به گونه‌ای درهم تنیده، ابعاد و لایه‌های مختلف جهان برساخته ذهن نویسنده را روایت می‌کند. رمان‌نویس جایی میان تراژدی واقعیت و قلمرو بی‌کران خیال، آزادانه در جولانگاه تخیل خویش با قواعدی پرسه می‌زند که خود وضع نموده و از تاریخی سخن می‌گوید که بیش از واقعیت، با دریافت‌های ذهنی او از گذشته و تفسیرهایش از حال و تأملاتش برای آینده سروکار دارد.

واسینی الاعرج با فراخوانی تاریخ در برساختی نو و متناسب با ذائقه خواننده امروز توانسته است عنان متن را به دست بگیرد و با به کارگیری تکنیک‌های رمان مدرن، تاریخ را به حرف بیاورد و رازهای درونش را برملا سازد و بدین گونه دریافت خود را از تاریخ روایت کند.

وی با رمان‌ها یا اسطوره‌های ادبی جهان گفت‌وگو می‌کند، تلاشی در جهت نقد تاریخ به وسیله خود آن؛ تا خواننده معاصر بی‌هیچ مانعی خود را با آن رودر رو ببیند و تکرار سنت‌های تاریخ را با تمامی وجود لمس کند.

او گاهی دوران مهم و پرآشوب دهه ۱۹۹۰ الجزایر (چند دهه پس از استقلال و رهایی از استعمار فرانسه) را به چالش می‌کشد، زمانی که فساد سیاسی حکومت و انحراف فرهنگی جامعه بن‌بستی ایجاد کرد که آثار شوم آن هم چنان پایرجاست. پیامدهای ناگوار و درازدامن جنگی داخلی که با ترسیم اوضاع نخبگان در این اوضاع، آنان را بر سر دوراهی آشنایی قرار می‌دهد: ترک کشور در جست‌وجوی شرایطی بهتر برای زندگی، یا ماندن در وطن، و سوختن و ساختن؛ آن هم در شرایطی که نه می‌توان آن را «جنگ» نامید و نه «صلح».

واسینی الاعرج، در حد فاصل میان مرگ و زندگی، مکانی می‌یابد و همان‌جا می‌نشیند به نظاره سال‌ها جنگ داخلی. او می‌خواهد از همان‌جا خطاب به جامعه بشری فریاد بزند و بگوید: «بیا بید کسانی را که روح مردم و آرزوهایشان را به بازی می‌گیرند، از این کار بازداریم...»

او نوشتن را به عنوان تنها پاسخ تراژیک ممکن، که در این زمانه درهای آن به دست نویسندگانی بزرگ گشوده شده است، می‌ستاید؛ تلاشی برای پاسخ دادن به برخی ناممکن‌ها و در بحبوحه ناامیدی و سیاهی‌ای که بیم مرگ در گلو مانده و حافظه را یارای آن نیست که آن را فرورد یا میان دالان‌ها و خاکسترهایش محوش کند.

مضمون بازتولید (و نه تکرار) ساخته‌های ذهن و احساس و دست بشر - از مفاهیم و متون گرفته تا آثار هنری گوناگون - بسیار مورد نظر واسینی بوده و در کتابهای خود آن را به خوبی نمایش داده است.

دنیای چندلایه‌ی روایی واسینی الاعرج اجازه نمی‌دهد که خواننده در یک سطح توقف کند و ناخواسته در چندراهی تأملاتی درگیر می‌شود که جدا جدا و با هم، ذهن نویسنده را به سوی خود کشانده‌اند. یکی از نشانه‌های این چندپارگی که در دنیای رمان‌های واسینی هویداست، روایت‌های جداگانه‌ی هر کدام از شخصیت‌های اصلی و فرعی است که افزون بر محتوا، ژانر و فرم ارائه آن را نیز تغییر می‌دهد.

واسینی با توصیف دقیق حالات درونی شخصیت‌ها، شرایط زمانی و مکانی که آنها را احاطه کرده و گفت‌وگوهای زنده و پویا، به واکاوی آسیب‌های اجتماعی پرداخته و جنبه‌هایی از آن را به تصویر می‌کشد. او از ریا، دروغ، پول پرستی، خشونت، هوسبازی مردان، انفعال یا انتقام زنان، مردسالاری و ... سخن می‌گوید و تصویری واقع‌گرایانه ترسیم می‌کند از وضعیت اجتماعی که زن و مرد عرب، هر اندازه که فرهیخته باشد، در آن زندگی می‌کند. پارودی طنزآمیزی درست در نقطه‌ی مقابل هزار و یک‌شب که آن را به تراژدی تمام عیاری مبدل نموده است؛ شهرزادانی رو در روی شهریاران بی‌یال و کوپال و ناتوان به معنای واقعی کلمه. وی رابطه‌ای را که شهریار با قدرت و جنایت بنا نهاد، در تحولی بنیادین در نقش‌هایی نظیر کازانووا استمرار می‌بخشد، زنان را در جایگاه حکم و قضاوت می‌نشانند که هر کدامشان شهرزادی را می‌ماند که رازهای سربه‌مهرش را بی‌هیچ هراسی از جان، در برابر اقتدار به احتضار افتاده‌ی شر حکایت می‌کند.

جهان روایی واسینی الاعرج را می‌توان از جنبه‌های مختلف تقسیم‌بندی نمود. به گفته‌ی خودش در آثار اولیه متأثر از فضای روستای زادگاهش بوده و انتقال به زندگی شهری حقیقت رمان را بر او آشکارتر ساخته و توانسته است به خوبی این وسعت و عمق دید را در رمان‌های بعدی‌اش بازتاب دهد. از سویی دیگر، زمانی الجزایر و اوضاع آشفته‌ی پس از استقلال تا سال‌های پایانی قرن بیستم، بزرگ‌ترین مسئله او بود و از مرحله‌ای به بعد مسائل کلی‌تر جهان عرب نظیر فلسطین و بی‌کفایتی امرای عرب جای خود را در رمان‌های او گشاده‌تر کرد.

بازیگران دنیای تخیل واسینی اغلب فرهیخته و هنرمندند؛ استاد دانشگاه، نقاش، مجسمه‌ساز، موسیقی‌دان، رقصنده، حتی کلنل‌های قهرمان جنگ در کنار آدم‌هایی که او از تاریخ و ادبیات وام می‌گیرد؛ دون کیشوت، سروانتس، امیر عبدالقادر جزایری، لولیتا، کازانووا .. و خودش، واسینی، که تکه‌پاره‌های وجودش در تمامی آثارش پراکنده است و خواندن مجموعه‌ی رمان‌هایش، پازلی را تکمیل می‌کند از فرهیخته‌ی نوستالژیک عرب بی‌درک‌جایی که قامتی افراشته از پیشینه‌ی عظیم فرهنگ انسانی با درونی مضمحل و فروپاشیده و البته امیدوار به آینده، به تصویر می‌کشد.

زینب الاعوج

زینب الاعوج همسر رمان نویس معروف جزایری و اسینی الاعرج در سال ۱۹۵۴ در شهر مغنیة استان تلمسان به دنیا آمد. او شاعر، استاد دانشگاه مرکزی جزایر و استاد مهمان دانشگاه سوربن پاریس و پژوهشگر پژوهشکده مطالعات انسانی و اجتماعی در فرانسه است. او چند سالی نماینده مجلس ملی الجزایر بوده است.

سوابق تحصیلی

- لیسانس ادبیات عربی دانشگاه وهران (الجزایر) ۱۹۷۹
- فوق لیسانس ادبیات عربی معاصر دانشگاه دمشق سال ۱۹۸۴
- دکترای شعر مغربی معاصر دانشگاه دمشق سال ۱۹۹۶
- گواهی علمی تدریس در دانشگاه‌های فرانسه ۱۹۹۷

سوابق شغلی

- دبیر صفحه زن در روزنامه «المساء» ۱۹۹۵-۱۹۹۶
- تأسیس مجله «دفتر نسائیة» با موضوع فرهنگ زنانه سال ۱۹۸۸
- تأسیس انجمن فرهنگی «ذاکرة» سال ۱۹۹۴
- مدیر انتشارات «الفضاء الحر بالجزائر» در الجزایر از سال ۲۰۰۰ تا به امروز

آثار ادبی

- مجموعه شعری «یا أنت من منا يسرق الشمس» ۱۹۷۵
- مجموعه شعری «أرفض أن يدجن الاطفال» ۱۹۷۹
- مجموعه شعری «راقصة المعبد» ۲۰۰۱
- رباعیات «نورة لهبيلة» ۲۰۱۰
- دیوان «مرثیة لقارئ بغداد» ۲۰۱۰
- مجموعه شعری «عطب الروح» ۲۰۱۳

جوایز ادبی

- جایزه اول شعر در مسابقه وزارت فرهنگ
- جایزه ادبی ریاست جمهوری
- جایزه شعر جهانی معاصر در سالی‌نوای ایتالیا ۱۹۹۲
- جایزه «نشان فرهنگی» از سوی وزارت فرهنگ الجزایر برای همه آثار شعری و ادبی سال ۲۰۱۰
- جایزه اول نازک الملائکه و لقب «شاعر انسان و مکان» از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد عراق برای دیوان «مرثیة لقارئ بغداد»

مسعود کیمیایی

کیمیایی از چهره‌های برجسته سینمای ایران به‌شمار می‌رود. بسیاری از صاحب‌نظران وی را کارگردانی مؤلف و مؤثر دانسته‌اند که در شکل‌گیری بدنه اصلی سینما در ایران نقشی محوری داشته است. او با ساخت فیلم «قیصر» در سال ۱۳۴۸ دو قطب هنری و تجاری سینما را به هم پیوند داد و همراه با ناصر تقوایی، بهرام بیضایی، داریوش مهرجویی، هژیر داریوش و تعدادی دیگر از فیلم‌سازان هم نسل خود، از آغاز گران دوره‌ای بود که موج نو در سینمای ایران خوانده می‌شود. اغلب آثار کیمیایی در ژانر اجتماعی-سیاسی است. او علاوه بر فعالیت‌های سینمایی، نوشتن رمان و شعر را نیز تجربه کرده‌است. بارزترین توانایی کیمیایی در فیلمنامه‌هایش دیالوگ‌ها و مونولوگ‌های خاص اوست. کیمیایی زبان عامیانه (کوچه و بازار) را به خوبی می‌شناسد و در ایجاد ضرباهنگ مناسب برای ادای آن‌ها مهارت زیادی دارد. به‌همراه علی حاتمی، کیمیایی را نیز باید خالق بخش عمده‌ای از مشهورترین دیالوگ‌های تاریخ سینمای ایران دانست، از آن جمله گفتار می‌توان از گفتار ملک مطیعی، مفید و وثوقی در فیلم «قیصر» و قریبیان و وثوقی در فیلم «گوزن‌ها» نام برد. می‌توان گفت پیام قهرمانان فیلم‌های کیمیایی در چند دیالوگ مهم و منحصر به فرد در لابلای فیلم آشکار می‌شود، پیامی که به تعبیری آرمان‌های ناب ایرانی را به تصویر می‌کشد.

فیلم‌شناسی

- بیگانه، ۱۳۴۷
- قیصر، ۱۳۴۸
- رضا موتوری، ۱۳۴۹
- داش‌آکل، ۱۳۵۰
- گوزن‌ها، ۱۳۵۴
- سفر سنگ، ۱۳۵۶
- خط قرمز، ۱۳۶۱
- تیغ و ابریشم، ۱۳۶۴
- سرب، ۱۳۶۷
- دندان مار، ۱۳۶۸
- گروهیان، ۱۳۶۹
- تجارت، ۱۳۷۳
- ضیافت، ۱۳۷۴
- سلطان، ۱۳۷۵
- مرسدس، ۱۳۷۶
- فریاد، ۱۳۷۷
- اعتراض، ۱۳۷۸
- سربازان جمعه، ۱۳۸۲
- حکم، ۱۳۸۳
- رئیس، ۱۳۸۵
- محاکمه در خیابان، ۱۳۸۷
- جرم، ۱۳۸۹
- متروپل، ۱۳۹۲
- قاتل اهلی، ۱۳۹۵

نوشته‌ها

- جسد‌های شیشه‌ای، رمان، ۱۳۸۰، انتشارات آتیه
- زخم عقل، دفتر شعر، دی ماه ۱۳۸۲، نشر ور جاوند
- حسد (بر زندگی عین القضات) ۱۳۸۴، نشر ثالث
- سرودهای مخالف ارکسترهای بزرگ ندارند، رمان، ۱۳۹۴ اختران

جوایز

داخلی

- برنده جایزه بهترین کارگردانی در دومین جشنواره سینمایی سپاس تهران برای فیلم قیصر ۱۳۴۸
- برنده جایزه بهترین فیلم در دومین جشنواره سینمایی سپاس تهران برای فیلم قیصر ۱۳۴۸
- برنده جایزه بهترین فیلم به مفهوم مطلق و بهترین کارگردانی جشنواره سینمایی سپاس برای فیلم داش‌آکل ۱۳۵۰
- برنده جایزه بهترین فیلم از انجمن منتقدان و نویسندگان سینمایی ایران برای فیلم دندان مار ۱۳۶۸
- برنده جایزه ویژه هیئت داوران برای فیلم جرم از بیست و نهمین جشنواره فیلم فجر ۱۳۸۹
- برنده جایزه سیمرغ بلورین بهترین فیلم از بیست و نهمین جشنواره فیلم فجر برای فیلم جرم ۱۳۸۹
- تندیس حافظ بهترین فیلم جشن دنیای تصویر برای فیلم محاکمه در خیابان ۱۳۹۱

بین‌المللی

- برنده جایزه بهترین فیلم‌نامه انجمن بین‌المللی فیلم تاشکند برای فیلم داش‌آکل ۱۹۷۱
- برنده مدال نقره جشنواره بین‌المللی فیلم مانهایم-هایدلبرگ برای فیلم غزل ۱۹۷۶
- برنده جایزه بهترین کارگردانی جشنواره بین‌المللی فیلم قاهره برای فیلم سفر سنگ ۱۹۷۹
- برنده جایزه پلاک طلایی سازمان بین‌المللی سینمای کاتولیک جشنواره بین‌المللی فیلم قاهره برای فیلم سفر سنگ ۱۹۷۹
- برنده مدال طلایی شهر جیفونی برای بهترین فیلم از بیستمین دوره جشنواره فیلم جیفونی ۱۹۹۰
- برنده جایزه ذکر ویژه جشنواره بین‌المللی فیلم برلین برای فیلم دندان مار ۱۹۹۱
- برنده جایزه ویژه هیئت داوران جشنواره بین‌المللی فیلم مونترآل برای فیلم دندان مار ۱۹۹۲

هوشنگ مرادی کرمانی

مرادی کرمانی در سال ۱۳۲۳ در روستای سیوچ از توابع بخش شهداد کرمان متولد شد و تا کلاس پنجم ابتدایی در آن روستا درس خواند. دوره دبیرستان را در یکی از دبیرستان‌های شهرستان کرمان گذراند و سپس وارد دانشگاه شد. دوره دانشکده هنرهای دراماتیک را در تهران گذراند و در همین مدت در رشته ترجمه زبان انگلیسی نیز لیسانس گرفت. وی فعالیت‌های هنری خود را از سال ۱۳۴۰ با رادیو کرمان آغاز کرد و این فعالیت را در تهران ادامه داد. نویسندگی را از سال ۱۳۴۷ با مجله «خوشه» آغاز کرد و سپس «قصه‌های مجید» را برای برنامه «خانواده» رادیو ایران نوشت. همین قصه‌ها، جایزه مخصوص «کتاب برگزیده سال ۱۳۶۴» را نصیب وی ساخت. از هوشنگ مرادی کرمانی تا کنون چندین کتاب داستان انتشار یافته است که برخی از آنها به زبان‌های آلمانی، انگلیسی، فرانسوی، اسپانیایی، هلندی، عربی، ارمنی ترجمه شده و همچنین فیلم‌های تلویزیونی و سینمایی متعددی بر اساس داستان‌های او به تصویر درآمده است. به باور برخی صاحب‌نظران یکی از ویژگی‌های اصلی نثر مرادی کرمانی، زبان ساده، روشن و گویا همراه با جمله‌های کوتاه، شیوا و دلنشین است. وی بدون این که از میزان صمیمت داستان چیزی کم کند از زندگی مردم می‌نویسد. دیگر ویژگی آثار وی این است که مرادی کرمانی در آثارش نه شعار می‌دهد، نه نسخه‌نویسی می‌کند و در پشت طنز به ظاهر ساده‌اش، ظرافت‌های عمیقی نهفته است که خواننده می‌تواند پی برد که چه آسیب‌هایی در سطح جامعه مستلزم اصلاح و بازنگری هستند.

داستان

- خمره
- آب‌انبار (کتاب)
- معصومه
- من غزال ترسیده‌ای هستم
- قصه‌های مجید
- بچه‌های قالیبافخانه
- نخل (کتاب)
- چکمه (کتاب)
- مشق بر پوست (داستان)
- تنور (کتاب)
- بلوخورش
- مهمان مامان (داستان)
- مربای شیرین (داستان)
- لبخند انار (مجموعه داستان)
- مثل ماه شب چهارده
- نه تر و نه خشک
- شما که غریبه نیستید (خاطرات)
- نازبالش (کتاب)
- کبوتر توی کوزه
- هوشنگ دوم
- ته خیار (کتاب)

فیلم‌نامه

- کاکلی
- کیسه برنج
- تیک‌تاک
- مهمان مامان

نمایشنامه‌ها

- کبوتر توی کوزه
- پهلوان و جراح
- مأوریت (تلویزیونی)
- اقتباس سینمایی
- داستان صنوبر (بیگانه)، به کارگردانی صدیق برمک محصول افغانستان
- قصه‌های مجید (چهارده داستان) یازده فیلم تلویزیونی و سه فیلم سینمایی، کارگردان کیومرث پوراحمد
- خمره (فیلم) کارگردان: ابراهیم فروزش
- چکمه (فیلم) کارگردان: محمدعلی طالبی
- مهمان مامان (فیلم) کارگردان: داریوش مهرجویی
- تنور (فیلم) کارگردان: فرهنگ خاتمی
- مثل ماه شب چهارده، ۱۱ قسمت سریال تلویزیونی، یک فیلم سینمایی (کارگردان: محمدعلی طالبی)
- مربای شیرین، اقتباس فیلم‌نامه: فرهاد توحیدی - کارگردان: مرضیه برومند

بخشی از جوایز و افتخارات

- کاندید جایزه جهانی اندرسن - سال ۱۹۸۶ میلادی
- کاندید جایزه جهانی اندرسن - سال ۲۰۱۴ میلادی
- جایزه کتاب سال ۱۹۹۴ کودکان و نوجوانان اتریش
- سیمرغ بلورین بهترین فیلم‌نامه در دوازدهمین جشنواره فیلم فجر - ۱۳۷۲
- جایزه مهرگان ادب
- عنوان نویسنده برگزیده کشور کاستاریکا
- جایزه خوزه مارتینی (نویسنده و قهرمان ملی آمریکای لاتین) - سال ۱۹۹۵ میلادی
- برگزیده پنجمین دوره چهره‌های ماندگار - ۱۳۸۴ خورشیدی

حسن فتحی

فتحی دارای مدرک لیسانس روان‌شناسی از دانشگاه شهید بهشتی تهران و فوق لیسانس رشته کارگردانی نمایش از دانشگاه آزاد اسلامی است. او فعالیت‌های هنری خود را با بازیگری تئاتر در دوران دانشجویی آغاز کرد ولی به‌طور جدی از سال ۱۳۶۸ با نوشتن نقد تئاتر و سینما در مجلاتی همچون «سروش»، «تماشاخانه»، «دنیای تصویر» و «نمایش» و نیز نویسندگی و کارگردانی تئاتر وارد دنیای هنر شد. از سال ۱۳۷۲ خورشیدی به تلویزیون وارد شد و به ساخت سریال پرداخت و از سال ۱۳۸۳ خورشیدی با ساخت فیلم سینمایی «ازدواج به سبک ایرانی» به جمع کارگردانان سینمای ایران پیوست. مجموعه‌های تلویزیونی «پهلوانان نمی‌میرند»، «شب دهم»، «میوه ممنوعه»، «مدار صفر درجه»، «زمانه» و «شهرزاد» از آثار حسن فتحی در عرصه فیلم‌سازی تلویزیونی است.

سریال تلویزیونی

- کارگردانی مجموعه تلویزیونی همسایه‌ها، شبکه ۲، ۱۳۷۲
- نویسندگی و کارگردانی مجموعه تلویزیونی پهلوانان نمی‌میرند، شبکه ۲، ۱۳۷۵
- کارگردانی مجموعه تلویزیونی فردا دیر است، شبکه ۳، ۱۳۷۶
- نویسندگی و کارگردانی مجموعه تلویزیونی روشن‌تر از خاموشی، سیما فیلم، ۱۳۷۸
- نویسندگی و کارگردانی مجموعه تلویزیونی شب دهم، شبکه ۱، ۱۳۷۹
- نویسندگی و کارگردانی مجموعه تلویزیونی مدار صفر درجه، شبکه ۱، ۱۳۸۴
- کارگردانی مجموعه تلویزیونی میوه ممنوعه، شبکه ۲، ۱۳۸۶
- کارگردانی مجموعه تلویزیونی اشک‌ها و لبخندها (مجموعه تلویزیونی)، شبکه ۱، ۱۳۸۷
- کارگردانی مجموعه تلویزیونی در مسیر زاینده رود، شبکه ۱، ماه رمضان ۱۳۸۹
- کارگردانی مجموعه تلویزیونی زمانه، شبکه ۳، ۱۳۹۱
- نویسندگی (به همراه نغمه ثمینی) و کارگردانی سریال شهرزاد، شبکه نمایش خانگی، ۱۳۹۵-۱۳۹۴
- نویسندگی (به همراه نغمه ثمینی) و کارگردانی سریال شهرزاد (فصل ۲)، شبکه نمایش خانگی، ۱۳۹۶-۱۳۹۵
- نویسندگی (به همراه نغمه ثمینی) و کارگردانی سریال شهرزاد (فصل ۳)، شبکه نمایش خانگی، ۱۳۹۶

فیلم سینمایی

- کارگردانی فیلم سینمایی ازدواج به سبک ایرانی نوشته مینو فرشچی، ۱۳۸۳
- نویسندگی و کارگردانی فیلم سینمایی پستچی سه بار در نمی‌زند، ۱۳۸۷
- کارگردانی فیلم سینمایی کیفر (فیلم) نوشته علیرضا نادری، ۱۳۸۸
- نویسندگی و کارگردانی فیلم سینمایی یک روز دیگر، ۱۳۹۱

تئاتر

- بازی در نمایش چهار صندوق نوشته بهرام بیضایی به کارگردانی فردوس کاویانی، تهران، فرهنگسرای نیاوران، ۱۳۵۹ - ۱۳۸۵
- نویسنده و کارگردان نمایش هی هی ماتادور، تهران، تئاتر شهر، تالار قشقایی، ۱۳۶۸
- نویسنده و کارگردان نمایش مضحکه پهلوان و پری، تهران، تالار هنر، ۱۳۶۹
- کارگردانی نمایش داوری اینیدرا نوشته دان کوپال موکرچی، تهران، تالار سنگلج، ۱۳۷۰
- کارگردانی نمایش در خیابان‌های سرد شب نوشته اعظم بروجردی، تهران، موزه آزادی، ۱۳۷۲
- کارگردانی تله تئاتر ملکه‌های فرانسه نوشته تورنتو وایلد، شبکه ۲، ۱۳۷۳
- کارگردانی و بازنویسی تله تئاتر معمای یک قتل نوشته آگاتا کریستی، شبکه ۲، ۱۳۷۳
- کارگردانی تله تئاتر سوءتفاهم نوشته آلبر کامو، شبکه ۲، ۱۳۷۴
- کارگردانی و بازنویسی تله تئاتر تله موش نوشته آگاتا کریستی، شبکه ۲، ۱۳۷۵
- کارگردانی و بازنویسی تله تئاتر جان گابریل بورکمان نوشته هنریک ایبسن، شبکه ۲
- کارگردانی تئاتر گربه نره فرانک لوکاس شبکه یک، ۱۳۶۴ خورشیدی

تله‌فیلم

- نویسندگی و کارگردانی تله فیلم یک روز معمولی، ۱۳۸۱
- نویسندگی و کارگردانی تله فیلم نسخه خطی، ۱۳۸۲
- بازنویسی و کارگردانی تله فیلم رویاهایت را به خاطر بسپار نوشته فرهاد توحیدی، ۱۳۸۳
- نویسندگی و کارگردانی تله فیلم دنده معکوس، ۱۳۸۸
- کارگردانی تله فیلم چرخ و فلک نوشته علیرضا مسعودی، ۱۳۹۱

فیلم مستند

- تحقیق و نگارش مجموعه مستند ۱۸ قسمتی تاریخ تئاتر جهان، شبکه ۲، ۱۳۷۱
- تحقیق و نگارش مجموعه مستند ۱۸ قسمتی تاریخ و تحول هنر، شبکه ۲، ۱۳۷۱
- تحقیق و نگارش مجموعه ۲۶ قسمتی تاریخ نمایشنامه‌های سنتی ایران، شبکه جام‌جم
- نویسندگی و کارگردانی مستند سفر ناتمام درباره زندگی نادر ابراهیمی، ۱۳۹۱

جوایز

- جایزه بهترین کارگردانی سریال تلویزیونی برای مجموعه شهرزاد از شانزدهمین جشن سینمایی دنیای تصویر، ۱۳۹۵
- جایزه بهترین کارگردانی برای تله فیلم دنده معکوس از نخستین جشنواره تلویزیونی جام جم، دی ماه ۱۳۹۰
- جایزه بهترین فیلمنامه تلویزیونی برای مجموعه تلویزیونی شب دهم از جشن سینمای دنیای تصویر، ۱۳۸۱
- دیپلم افتخار و تندیس زرین برای فیلمنامه شب دهم از چهارمین جشنواره صدا و سیما، ۱۳۸۲
- جایزه بهترین کارگردان برای تله فیلم نسخه خطی از جشنواره نسخ خطی، ۱۳۸۳
- جایزه بهترین فیلمنامه تلویزیونی برای مجموعه تلویزیونی روشن‌تر از خاموشی از جشن سینمای دنیای تصویر، ۱۳۸۳
- جایزه بهترین فیلمنامه و کارگردان از جشنواره فیلم‌های عاشورایی سپید برای مجموعه تلویزیونی شب دهم، ۱۳۷۵
- جایزه بهترین کارگردان برای سریال‌های مدار صفر درجه و میوه ممنوعه از جشنواره برترین‌های شبکه جهانی جام جم به انتخاب تماشاگران، ۱۳۸۶
- دیپلم افتخار و تندیس بهترین کارگردان در بیست و هفتمین جشنواره فیلم فجر برای فیلم سینمایی پستیچی سه بار در نمی‌زند از سوی انجمن منتقدان سینمای ایران، ۱۳۸۸
- دیپلم افتخار و تندیس زرین برای کارگردان هنری تله تئاتر معمای یک قتل از جشنواره صدا و سیما، ۱۳۷۴

چستا یثربی

مدرک دکترای خود را در زمینه روان‌شناسی تربیتی از کانادا و همچنین فوق لیسانس و لیسانس روانشناسی‌اش را از دانشگاه الزهرا گرفت و تحقیقات پایان‌نامه‌اش را به مقولهٔ تئاتر درمانی اختصاص داد. یثربی فعالیت‌هایش را در حوزه تئاتر از سال ۱۳۶۸ آغاز کرده‌است و تاکنون نمایشنامه‌های متعددی را به رشته تحریر درآورده و نمایش‌هایی چون «جمعه دم غروب»، «چنگیزخان»، «اتاق تاریک»، «کارناوال با لباس خانه»، «حیات خلوت»، «مهمان سرزمین خواب»، «زنی که تابستان گذشته رسید»، «سرخ سوزان»، «یک شب دیگر هم بمان سیلویا» و «زنی برای همیشه» را کارگردانی کرده‌است. وی تا به حال جوایز متعددی نیز از جشنواره‌های مختلف دریافت کرده و بیشترین تعداد جایزه متن اول را از جشنواره بین‌المللی فجر داشته، بارها داور داخلی یا خارجی تئاتر، سینما و کتاب بوده و اجراهای مختلفی در خارج از کشور نیز داشته‌است. در سال ۱۳۸۹ نمایش «جنایت و مکافات» را براساس رمان «جنایت و مکافات» در جشنواره کلاسیک‌های روسیه در مسکو اجرا کرد که این نمایش در این جشنواره در سه رشته نامزد شد و موفق گردید جایزه بهترین بازیگر زن را دریافت کند. وی اخیراً با نوشتن «داستان پستیچی» که داستان واقعی زندگی اوست، در فضای مجازی بسیار مورد استقبال قرار گرفته‌است.

فیلمنامه‌ها

- دعوت - به کارگردانی ابراهیم حاتمی کیا
- عکس دسته جمعی با خانم بزرگ - به کارگردانی سیما تیرانداز

برخی از آثاری که وی تاکنون در عرصهٔ تئاتر کارگردانی کرده است:

- جنایت و مکافات
- جمعه دم غروب
- دادگاه جادویی
- زنی که تابستان گذشته رسید
- سرخ سوزان
- میهمان سرزمین خواب
- یک شب دیگر هم بمان سیلویا
- بانویی برای همیشه
- دخترک و مرد مرده
- جن کوچک عزیز
- عاشق ابر سفید
- سارا و کیمیاگر
- مرگ با ترنم عشق
- یک بار دیگر به عقب برگرد مهتاب
- شیزوئید دوست داشتنی
- خرس نقره‌ای الماسی بلوری سیمین

کتاب‌ها

- پستچی
- شیدا و صوفی
- معلم پیانو
- عشق در زمان ما، سه قصه روان شناختی
- او یک زن
- پری کوچک دریایی
- زنی که تابستان گذشته رسید
- زنی از کوچه پشتی
- اسرار انجمن ارواح
- کوتاه کردن موی مرده
- وقتی تو نباشی چرا دو صندلی
- نگاهت همیشه دوشنبه‌ست
- گاردن پارتی در برف

هم آیی قلم و دوربین

(۱۵ تا ۱۸ / ۱۰ / ۱۳۹۷، ایران (تهران)

روز	ساعت	موضوع	مدیر نشست	مکان برگزاری
شنبه ۱۵ دی	۱۲:۳۰-۱۰	فتنه نوشتن (خوانش ایرانی از رمان های واسینی الاعرج)	شکوه حسینی	پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی "سالن اندیشه"
	۱۸:۳۰-۱۵	سفر سنگ (گفت و گوی مسعود کیمیایی و واسینی الاعرج) سینمای ایران از پشت عینک عربی (واسینی الاعرج و زینب الاعوج)	بهروز محمودی بختیاری	پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی "سالن حکمت"
یکشنبه ۱۶ دی	۱۲-۱۰	مربای شیرین، زیتون تلخ (گفت و گوی هوشنگ مرادی کرمانی و واسینی الاعرج)	روح الله حسینی	پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی "سالن حکمت"
دوشنبه ۱۷ دی	۱۸:۳۰-۱۵	مرا به نام کوچکم صدا بزن! زنان کارگردان سینمای ایران و جهان عرب (چیستا یثربی - زینب الاعوج)	نسرین فقیه ملک مرزبان	پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی "سالن حکمت"
		شهرزاد تهران، شهرزاد بغداد (گفت و گوی حسن فتحی و واسینی الاعرج)		
سه شنبه ۱۸ دی	۱۳-۹:۳۰	کارگاه اقتباس سینما از ادبیات * از متن روایی تا متن دراماتیک * رابطه ادبیات با سینمای جهانی و عربی؛ همگرایی ها و واگرایی ها * اقتباس سینمایی از آثار نجیب محموظ و احسان عبدالقدوس	واسینی الاعرج	مدرسه ملی سینمای ایران

مدرسه ملی سینمای ایران
و پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
با همکاری بنیاد سینمایی فارابی برگزار می کنند:

هم آبی قلم و دوربین

گفت و گوهایی درباره سینما و ادبیات

۱۵ تا ۱۸ شهریور ۱۳۹۷

مسعود کیمیایی
حسن فتحی
پهیستا پشیری

وابستهی الاعوج (رمان نویس الجزایری و استاد دانشگاه سوربن)
زیبیب الاعوج (شاعر الجزایری و استاد دانشگاه سوربن)
هوشنگ مرادی کرمانی

این سلسله جلسات به صورت زنده از طریق آدرس های اینترنتی پژوهشگاه (lhcs)، گروه پژوهشی مطالعات زنان (cws_lhcs) و مدرسه ملی سینما (mmciran) پخش خواهد شد.

کسب اطلاعات بیشتر از طریق شماره های ۲۲۹۰۵۲۴۶ (داخلی ۱۱۱)، ۰۹۱۲۸۸۲۶۲۰۵ یا مراجعه به سایت www.mmciran.com.

مذبحے لاکھب و المہینہ

نظرة عامة إلى عالم واسيني الأعرج الروائي

تعدّ الرواية واحداً من الأنواع الأدبية التي نُسجت عناصرها مشتبكة ببعضها، وتحكي أبعاد العالم المسبوك في ذهن الكاتب. فالروائي يسرح بحزبة في مكان ما بين دراما الواقع وعالم الخيال اللامتناهي ومجدّثنا عن قواعد وضعها بنفسه، لعلّها لا تمتّ إلى الواقع بصلة بالقدر الذي ترتبط فيه بتلقّيه عن الماضي و تأويلاته عن الحال وتأملاته عن المستقبل.

لقد تمكّن واسيني الأعرج من خلال استدعاء التاريخ وعبر توليفة حديثة تلائم ذوق القارئ المعاصر أن يمسك بزمام النص ويوظّف التقنيات الروائية الحديثة، فاستنطق التاريخ ليبوح بدوره بأسراره المكنونة وهكذا روى انطباعه عن التاريخ. إنّه يجاور الروايات والأساطير الأدبية في العالم، ثمّ يسعى لنقد التاريخ بواسطة التاريخ؛ كي يواجهه القارئ المعاصر من دون أيّ مانع ويشعر بتكرار سننه بكلّ وجوده.

ففي بعض الأحيان يعرض حقبة التسعينات المهمّة والملبّقة بالحوادث في تاريخ الجزائر (بضعة عقود بعد استقلال البلد من الاستعمار الفرنسي) يعرضها للنقد، الحقبة التي عجت بالفساد السياسي والانحراف الثقافي ممّا جعل المجتمع الجزائري يواجه الأمرين ومازال يعاني رواسب تلك الحقبة. فالأحداث المبرّدة ونير الحرب الداخلية جعلت النخبة الجزائرية في مأزق طريقين إما مغادرة البلد والبحث عن ظروف معيشية أفضل، وإما البقاء في الوطن والتلصّط بنيران الفتنة والصبر عليها، حيث لا توصف الظروف بأنها حرب ولا تنعت بظروف السلام. ويتنبؤ واسيني الأعرج مكاناً ما بين الموت والحياة ويعايش سنوات الحرب الداخلية. إنّه يودّ لو يخاطب المجتمع الإنساني صارخاً: «هلمّ لنضع حدّاً لهؤلاء الذين يتلاعبون بأرواح الناس وآمالهم وطموحاتهم...»

فيمتدح الكتابة لأنّها في عهدنا هذا، الجواب المأساوي الوحيد الذي يمكن كتاباً عظيماً من فتح أبواب الأمل. إنّها محاولة للإجابة عن بعض المستحيلات وفي خضمّ اليأس والدجي الذي يحبس الموت في الحلق وليس بمقدور الذاكرة أن تتبلعه أو تمحوه في ردها تمّا أو تردمه في رمادها.

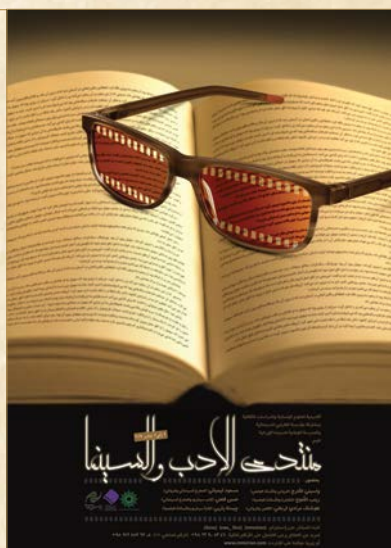
كانت إعادة صياغة المحتوى (وليس التكرار) لإنجازات البشر الفكرية والمادّية من مفاهيم ونصوص وآثار فنيّة مختلفة من أهمّ ما طمح إليه واسيني وتمكّن بلباقته وحنكته المعهودة أن يرسمها في مؤلفاته على خير وجه.

إنّ عالم واسيني الأعرج الروائي لا يسمح للقارئ أن يتوقّف عند مستوى ما. بل تقود الكاتب تأملاته إلى مفترق طرق عدّة استدرجت

ذهن الكاتب زرافات ووحيداً. ولقد ظهرت واحدة من أمارات هذا التفقت في عالم واسيني الروائي. فرواياته تحتوي على شخصيات أصلية وثانوية مختلفة بالإضافة إلى المحتوى والنوع وال قالب التي تتغير من رواية إلى أخرى. يوظف واسيني عامل الوصف الدقيق لأحوال الشخصيات وخلقاتهم النفسية، بالإضافة إلى الظروف الزمنية والمكانية التي تحيط بها والحوارات الحية فيدرس العاهات الاجتماعية وجوانب منها ويصوّرهما خير تصوير. إنّه يجذّنا عن الرياء والكذب والطمع والعنف ونزوات الرجال ونقمة النساء وانفعالاتهن ونظام السلطة الأبوية وهيمنة الرجال... فيصوّرهما تصويراً واقعياً. ومن ذلك صور المرأة والرجل في المجتمع العربي حتّى وإن كانا من الطبقة المثقفة بالمجتمع. وأحياناً يفاجئنا باروديا تحكّمية مضادة لألف ليلة وليلة حيث تتواجد تراجيدياً كاملة. إنّها شهرزاد العصر التي وقفت وبنات جنسها مقابل شهريرات العصر العاجزة كلياً والتي لا تتسم بطابع الرجولة الواقعي. إنّهُ يقوم بربط العلاقة التي رسّخ شهريار دعائمها على أساس من السلطة والجريمة، ولكن من خلال تحوّل أساسي في أدوار تشبه دور كازانوف، فيبوّئ النساء مكانة الحكم والقضاء لتبوح كل شهرزاد بأسرارها من دون أيّ خوف على حياتها، أمام سلطة الشرّ المحتضرة. يمكن تصنيف عالم واسيني الأعرج الروائي وفق معايير مختلفة. فبحسب تعبيره هو كان في رواياته الأولى متأثراً بأجواء مسقط رأسه في القرية ثمّ تكشّف له الشيء الكثير عن حقيقة الرواية بعد انتقاله إلى العيش في المدينة فاستطاع أن يمنح رواياته التالية عمقاً أكثر واتساعاً في أفق الرؤية. من جانب آخر كانت الجزائر بقضاياها الشائكة التي خلّفتها مرحلة ما بعد الاستعمار حتّى أواخر القرن العشرين أكبر همّه وبعد ذلك أخذت قضايا العالم العربي كقضية فلسطين وعدم كفاءة الزعماء العرب حيناً أوسع في رواياته التالية.

أبطال عالم واسيني الخيالي أكثرهم من الفئات المثقفة والفنية؛ أساتذة الجامعة، رسّامون، نحّاتون، أرباب الموسيقى، راقصون، وحتى جنرالات الحرب الباسلون، هؤلاء يتواجدون إلى جانب الأشخاص الذين استعارهم من التاريخ والأدب: دون كيشوت، سروناتس، الأمير عبد القادر الجزائري، لوليتا، كازانوف... وإلى جانبهم "واسيني"، نفسه، حيث ترى أوصاله منتشرة في جميع آثاره. وإذا ما قرأت رواياته بأجمعها تمكنت من تكميل سيفسفا عن المثقف العربي النائه في اغتراب شديد، لكنّه شامخ بخلفية عظيمة من الثقافة الإنسانية بباطن مترعرع ومضمحل بيد أنّه واثق بمستقبل واعد.

منتدى الأدب والسينما

(٥-٨ / ١ / ٢٠١٩)، إيران (طهران)

اليوم	الزمن	محاور المنتدى	رئيس الجلسة	المكان
السبت 5-Jan	١٠-١٢:٣٠	فتنة الكتابة (مقارنة روايات واسيني الاعرج يعيون إيرانية)	شكوه حسيني	أكاديمية العلوم الإنسانية والدراسات الثقافية "صالة انديشه"
	١٥-١٨:٣٠	سفر الحجر (حوار مسعود كيميائي وواسيني الاعرج)	بهرز محمودي بختياري	أكاديمية العلوم الإنسانية والدراسات الثقافية "صالة حكمة"
		السينما الإيرانية يعيون عربية (واسيني الاعرج وزينب الاعوج)		
الأحد 6-Jan	١٠-١٢	المربي الحلوة، الزيتون المُر (حوار هوشنگ مرادي كرمانى وواسيني الاعرج)	روح الله حسيني	أكاديمية العلوم الإنسانية والدراسات الثقافية "صالة حكمة"
الاثنين 7-Jan	١٥- ١٨:٣٠	نادني باسمي الأول المخرجات في السينما الإيرانية والعربية (چيسا يثري - زينب الاعوج)	نسرین فقيه ملك مرزبان	أكاديمية العلوم الإنسانية والدراسات الثقافية "صالة حكمة"
		شهرزاد طهران، شهرزاد بغداد (حوار حسن فتحي وواسيني الاعرج)		
الثلاثاء 8-Jan	٩:٣٠-١٣	ورشة الأدب والسينما * من النص السردي إلى النص الدرامي * العلاقة بين الأدب والسينما علمياً وعربياً؛ التقاطعات والاختلافات * استقبال نجيب محفوظ وإحسان عبدالقدوس سينماتيا	واسيني الأعرج	المدرسة الوطنية للسينما الإيرانية

أكاديمية العلوم الإنسانية والدراسات الثقافية
بمشاركة مؤسسة الفارابي السينمائية
والمدرسة الوطنية للسينما الإيرانية
تقيم:

٥ إلى ٨ يناير ٢٠١٩

ملتقى الإحباب والمسببنا

بحضور:

واسيني الأعرج (الروائي والأستاذ الجامعي) هوشنگ مرادي كرمانى (القاص والروائي) حسن فتحي (كاتب سيناريو والمخرج السينمائي)
زينب الأعوج (الشاعرة والأستاذة الجامعية) مسعود كيميائي (المخرج السينمائي والروائي) جيسيتا يثربي (كاتبة سيناريو والأستاذة الجامعية)

